

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11),, како и врз основа на член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14 и 116/14) министерот за образование и наука ја утврди наставната програма по работа со компјутер за VII одделение на деветгодишното основно образование за учениците со пречки во психичкиот развој во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта.

АДАПТИРАНА НАСТАВНА ПРОГРАМА  
ЗА УЧЕНИЦИТЕ СО ПРЕЧКИ ВО ПСИХИЧКИОТ РАЗВОЈ



МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА  
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

# РАБОТА СО КОМПЈУТЕР

VII ОДДЕЛЕНИЕ

Скопје, август 2014

ДЕВЕТГОДИШНО  
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

## 1. ВОВЕД

Наставата по предметот **работа со компјутер** ја дава основата за информатичката писменост. Учениците со овој наставен предмет ќе стекнат основни знаења за ракување со компјутерите и користење готови компјутерски програми, како и користење ИКТ во другите наставни предмети.

Оспособеноста на учениците за користење на ИКТ ќе им овозможи олеснување на процесот на самоучење, како и нивно вклучување во новите предизвици во животот.

## 2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО VII ОДДЕЛЕНИЕ

### Ученикот/ученичката:

- да ги усовршува вештините за работа со компјутер;
- да се оспособи правилно да го користи компјутерот, неговите составни делови и надворешни уреди;
- да ги усовршува практичните способности за користење на понудените програми;
- да ги користи можностите на Интернет;
- да развива вештини за пребарување и користење на Интернет услуги;
- да развива вештини за создавање на кратки звучни записи и видео записи;
- да користи програма за цртање, за создавање и уредување на едноставни цртежи;
- да користи програма за обработка на текст за внесување и едноставно уредување на текстови;
- да се оспособи да користи програми за учење на другите наставни предмети (образовен софтвер);
- да стекне основни информатички знаења како основа за надградба во процесот на натамошното образование.

### 3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

РАБОТА СО КОМПЈУТЕР			
Програмско подрачје: ОБРАЗОВЕН СОФТВЕР (ориентационо 10 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p><b>Ученикот/ученичката:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- да се оспособи да користи образовен софтвер;</li> <li>- да се стимулираат когнитивните функции (мислење, помнење, внимание), моторните способности и визиомоторната координација преку работа со компјутер;</li> </ul>	Користење образовен софтвер		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Презентирање и демонстрација на достапен образовен софтвер соодветен на интересите на учениците (пр., користење на едукативниот пакет Gcompris, ToolKid).</li> <li>- Практична работа на компјутер, работа со образовен софтвер и навигација со помош на врски (линкови), корелација со другите наставни предмети.</li> <li>- Стимулирање координација помеѓу раката и очите при движење на компјутерското глумче, поттикнување на интеракцијата и комуникацијата, развој на моторика и визиомоторна координација со изведување правилни и координирани движења со глумче, активности кои ја потенцираат и афирмираат успешната изведба.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- да активира и активно да учествува во различни педагошко одбрани компјутерски игри;</li> <li>- да користи тастатура и глумче.</li> </ul>	Компјутерски игри		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Извршување на операции со глумчето и тастатурата, дефинирани во компјутерската игра.</li> <li>- Стимулирање на визиомоторна координација за разбирање на движењето меѓу глумчето и покажувачот на екранот.</li> <li>- Активно учество во педагошко одбрани компјутерски игри (пр. користење на едукативниот пакет Gcompris).</li> </ul>

**Програмско подрачје: ИНТЕРНЕТ (ориентационо 8 часа)**

<b>Цели</b>	<b>Содржини</b>	<b>Поими</b>	<b>Активности и методи</b>
<p><b>Ученикот/ученичката:</b></p> <p>-да се оспособи да користи веб пребарувач;</p> <p>- да се оспособи да ги користи можностите на Интернет.</p>	<p>Веб пребарувач, пребарување на Интернет</p> <p>Практични активности на Интернет</p> <p>Безбедно користење на Интернет</p>	<p>Веб пребарувач</p> <p>Клучен збор</p>	<p>Организирање на активности кои овозможуваат:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- прегледување на веб страници од интерес на учениците;</li> <li>- работа со бесплатни алатки и програми од Интернет (обработка на фотографија- <a href="http://www.pizap.com">www.pizap.com</a>, креирање колаж- <a href="http://www.photovisi.com">http://www.photovisi.com</a>, генерирање на лого- <a href="http://cooltext.com">http://cooltext.com</a>);</li> <li>- пребарување со клучен збор - инструкциите за работа можат да бидат зададени и со помош на визуелни картички, чекор по чекор;</li> <li>- прибирање електронски информации (слика, текст);</li> <li>- безбедно користење на Интернет.</li> <li>- Користење на едукативни игри (и др.материјали) за побезбеден интернет (пример веб страна: <a href="http://bezbednonainternet.org.mk">http://bezbednonainternet.org.mk</a>).</li> </ul> <p>Степенот на поставените барања пред ученикот е во корелација со неговите можности и интересите.</p>

**Програмско подрачје: МУЛТИМЕДИЈА (ориентационо 12 часа)**

<b>Цели</b>	<b>Содржини</b>	<b>Поими</b>	<b>Активности и методи</b>
<p><b>Ученикот/ученичката:</b></p> <p>- да ги користи програмите за работа со звучни и видео записи.</p>	<p>Практична работа со звучни и видео записи</p>		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Пронаоѓање и активирање на звучен и видеозапис.</li> <li>- Користење на визуелни картички на кои на сликовит начин се покажани чекорите за отварање на одредена веб адреса или локација на компјутерот на која има звучни и видео записи со едукативна содржина и содржина согласно интересите на учениците (<a href="http://eduvideo.mon.gov.mk">http://eduvideo.mon.gov.mk</a>, <a href="http://skool.mk">http://skool.mk</a>).</li> <li>- Практична работа со звучен запис (снимање на говор со помош на микрофон во соодветна мултимедијална програма, да избира, пушта, прекинува и продолжува со создавање на звук).</li> </ul>

			<ul style="list-style-type: none"> <li>- Поттикнување на учениците за работа со аудио и видео запис, активности кои ја потенцираат и афирмираат успешната изведба</li> <li>- Изработка на илустрирани приказни со користење на мултимедијални програми со однапред подготвени ресурси, слики (може да се користи ToolKid, или програми од Интернет – <a href="http://www.photoshow.com">http://www.photoshow.com</a>, <a href="http://photopeach.com">http://photopeach.com</a>, <a href="http://www.animoto.com">www.animoto.com</a>, <a href="http://www.dvolver.com">http://www.dvolver.com</a>, <a href="http://goanimate.com">http://goanimate.com</a>)</li> <li>- Креирање видео записи со правилен распоред на однапред зададени слики на одредена тема: пр. менување на годишни времиња, активности од секојдневниот живот. Степенот на поставените барања пред ученикот е во корелација со неговите можности и интересите.</li> </ul>
--	--	--	--

**Програмско подрачје: ПРОГРАМА ЗА ЦРТАЊЕ (18 ориентационо часа)**

<b>Цели</b>	<b>Содржини</b>	<b>Поими</b>	<b>Активности и методи</b>
<p><b>Ученикот/ученичката:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- да се оспособи да создава производ следејќи поставени барања и критериуми;</li> <li>- да се оспособи да ги користи операциите селекција, отсекување, копирање, вметнување</li> </ul>	<p>Креирање или репродукција на цртеж според зададени параметри (тема, изглед)</p> <p>Креирање цртеж со зададени елементи</p>	<p>Исечок-дел од цртеж</p> <p>Операции со цртеж-селектирање, копирање, отсекување, вметнување</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Креирање цртеж со следење на упатства за цртање според зададена слика, комбинирање на цртеж со текст во форма на честитка по повод различни празници)</li> <li>- Цртање на симболи за зададени зборови</li> <li>- Креирање цртеж од зададени елементи со користење на наредбите за отсекување, копирање и вметнување (пр. зададени се слики од мебел за детска соба со кои учениците треба да ја уредат „својата“ детска соба, од зададени продукти учениците треба да „зготват“ пица, од зададени слики на делови од човечко лице учениците да креират лик....)</li> <li>- Вметнување текст на зададена слика, пр. зададена е слика на компјутерска конфигурација, да се впише името на компонентите)</li> <li>- Креирање цртеж со помош на една фигура (пример:аквариум со риби, ливада со цвеќиња)</li> <li>- Примена на изученото од другите наставни предмети и од</li> </ul>

			интерес на учениците - Степенот на поставените барања пред ученикот е во корелација со неговите можности и интересите.
<b>Програмско подрачје: ПРОГРАМА ЗА ОБРАБОТКА НА ТЕКСТ (ориентационо 24 часа)</b>			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p><b>Ученикот/ученичката:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- да се оспособи правилно да ги користи влезни уреди за внесување, промена и движење низ документот</li> <li>- да се оспособи да креира, уредува, зачувува и печати едноставен текст</li> <li>- да се оспособи да вметнува слики</li> <li>- да се оспособи да комбинира текст со графички објекти и слики</li> <li>- да се оспособи практично да ги прменува стекнатите знаења</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Правила за пишување на текст</li> <li>Пишување, уредување, снимање на текст според зададени барања</li> <li>Вметнување на слики</li> <li>Печатење на текст</li> <li>Практични активности во програма за обработка на текст</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Презентација на готов текст креиран според правилата за правилно пишување;</li> <li>- Креирање на текст според правилата за правилно пишување (правилно внесување на интерпункциски знаци како дел од текст, одделување на зборовите со само едно празно место, не оставање празно место помеѓу заградите и зборот кој е внатре)</li> <li>- Корекција на готов текст според правилата за правилно пишување.</li> <li>- Демонстрација на практичните активности во програма за обработка на текст.</li> <li>- Презентација на готови продукти во програма за обработка на текст</li> <li>- Практична работа на компјутер со користење на изучените алатки од програмата за обработка на текст со помош на однапред креирани шаблони од страна на наставникот или самостојно, соодветно интересите и можностите на ученикот. Пример за активности (комбинирани содржини-текст, слика, графички објект и користење на алатките за боја, стил, големина на букви, израмнување): покана за роденден, пофалница за сопствените постигнувања, при што однапред се зададени слики и зададена е организацијата на страницата пр. зададена е слика, а под неа стои упатство што треба да се напише во зададениот простор)</li> <li>- соодветно поврзување на слика со текст со користење на методот влечи и пушти, подредување на слики по правилен редослед за добивање логичка целина (листа од</li> </ul>

			<p>активности, илустрирана приказна и сл.)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- на зададена слика во точно определени полиња да се именуваат нејзини делови</li> <li>- креирање книга каде секој ученик е креатор на една страница</li> <li>- комбинирање на слики нацртани во програма за цртање и креирање приказна напишана од ученикот со поддршка на наставникот</li> <li>- уредување на текст според зададени барања согласно можностите на учениците.</li> <li>- Снимање и печатење на текстуален документ</li> <li>- Поставените барања се во корелација со можностите и интересите на учениците.</li> </ul>
--	--	--	--

#### 4. НАПОМЕНИ ЗА НАЧИНОТ НА ПЛАНИРАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Во паралелките во посебните основни училишта и во посебните паралелки при редовните основни училишта составот на учениците е изразито хетероген. За учениците со посебни образовни потреби, согласно видот и степенот на попреченоста, треба да се практикува строго диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на воспитно – образовниот процес. Ваквиот приод е во функција на нивните индивидуални специфични потреби, а, се очекува да резултира со развивање на индивидуалните потенцијали, и, секако максимални академски постигања.

Во тој контекст, наставниците кои реализираат настава со овие ученици треба:

- да се обидат при изготвувањето на планирањето (доколку видот и степенот на попреченоста на учениците во паралелката го дозволува тоа) да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка;
- за учениците во паралелката чиј вид и степен на попреченост не дозволува наставниците да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка, тогаш за нив треба да планираат парцијална партиципација во рамките на содржините, целите и активностите кои ги реализира целата паралелка;
- доколку видот и степенот на попреченост е многу сериозен наставникот пристапува кон изготвување интерен индивидуален образовен план за тие ученици во рамките на адаптираните наставни програми (при изготвувањето на индивидуалниот образовен план наставникот може да користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години). Кога наставникот во индивидуалниот образовен план користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години, треба да ги наведе одделението, содржините, како и целта на нивното повторно обработување.



## 5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ:

Наставниот предмет **работа со компјутер** во VII одделение се изучува со 2 неделен, односно 72 часа годишен фонд.

### Препораки за користење на годишниот фонд на часови:

За секое предвидено подрачје е предложен ориентационен годишен фонд на часови, односно:

- Образовен софтвер – 10 часа;
- Интернет – 8 часа;
- Мултимедија – 12 часа;
- Програма за цртање – 18 часа; и
- Програма за обработка на текст – 24 часа.

Од предвидениот вкупен фонд на часови по програмски подрачја дозволени се мали отстапувања во согласност со специфичностите на средината во која се наоѓа училиштето. Исто така, во рамките на вкупниот годишен фонд на часови во програмските подрачја, дозволени се отстапувања и во однос на зачестеноста на конкретните цели, содржини и активности. Имено, бројот на часовите треба да се приспособи кон потребите на конкретното училиште (животната средина од која доаѓаат учениците, нивниот културно-социјален и образовен статус, претходна подготовка на учениците, претходна подготовка за работа на компјутер). Во тој контекст некои содржини ќе се повторуваат повеќепати за сметка на други кои ќе се работат со помал фонд на часови. Исто така, се препорачува флексибилност во времетраењето на часовите во функција на потребите и на интересите на учениците.

### - Наставни средства:

- учебник за информатика избран на ниво на училиштето и одобрен од страна на министерот;
- други извори на учење во непосредната околина: предмети и појави во природата, како и појави во општеството и односите меѓу луѓето;
- енциклопедии, речници, атласи, карти и сл.;
- Интернет, образовни софтвери;
- списанија;
- аудиовизуелни средства.

## 6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата по предметот работа со компјутер во VII одделение се препорачува формативно следење кое вклучува изработка и водење портфолио на учениците што опфаќа:

- собирање на показатели (ученички изработки на компјутер) за секој ученик посебно;
- тековни (формативни) однапред подготвени евалвациски листи за секој ученик, кои се изработуваат по секоја негова конкретна активност која е специфична.

Во текот на наставата, врз основа на сознанијата од формативното оценување се оформува описна и бројчана оценка, а на крајот на наставната програма се изведува бројчана оценка.

Начини на проверување и оценување

Во согласност со природата на програмата по предметот работа со компјутер во седмо одделение оценувањето треба да се реализира: усно, практично, презентација и сл.

Други средства и постапки за следење и оценување:

- контролни листови;
- домашни работи;
- тестови на знаења.

## **7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ**

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште донесен од страна на министерот за образование и наука.

## **8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР**

- Завршени студии по информатика VII/1, наставна насока или применета насока со педагошко- психолошка и методска подготовка ;
- математика-информатика VII/1, наставна насока;
- компјутерска техника, информатика и автоматика, VII/1 со педагошко – психолошка и методска подготовка;
- завршени дипломски студии од областа на информатиката, информатичките или информациско-комуникациски технологии на акредитираните универзитети во Република Македонија или во странство со домашна акредитација, VII/1, со педагошко- психолошка и методска подготовка;
- дополнителна дефектолошка дообразба согласно Законот за основно образование.

## 9. Потпис и датум на утврдување на наставната програма

Адаптираната наставната програма по работа со компјутер за VII одделение на деветгодишното основно образование за учениците со пречки во психичкиот развој во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта, врз основа на утврдената соодветна наставна програма за деветгодишно основно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА  
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА  
Бр. 11-14368/1 од 10.09.2014 година  
Скопје

Министер

---

Abdilaqim Ademi

Изготвил: работна група, координатор Гордана Јанакиевска, советник  
Контролирал: Трајче Ѓорѓиевски, раководител на одделение  
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор